κατά τη γνώμη μου

Του ΦΟΙΒΟΥ ΑΝΩΓΕΙΑΝΑΚΗ

Χαμηλές επιδόσεις

Αποσπάσματα από τη «Δεύτερη» του Θεοδωράκη

Θα ήταν άδικο αν παραβλέπαμε τις κλιματολογικές συνθήκες τη βραδιά της συμφωνικής συναυλίας της ΕΡΤ (Α΄ Πρόγραμμα Ελληνικής Ραδιοφωνίας, Εξωτερικές εκδηλώσεις): το φοβερό κρύο που τελικά παράλυσε την Ελλάδα, την κρύα αίθουσα του «Παλλάς» (και δεν αναφερόμαστε στους ακροατές, αλλά στους μουσικούς που ήσαν υποχρεωμένοι να παίξουν), τα «περιπλεγμένα» συνδικαλιστικά προβλήματα που κάθε άλλο παρά βοηθούν στη δημιουργία άνεσης και κατάλληλου ψυχολογικού κλίματος για μουσική εκτέλεση.

Απ΄ τη στιγμή όπως προ η συναυλία έγινε, ένα μόνο μετράει, το αποτέλεσμα. Ασφαλώς ο μαέστρος Αλκης Μπαλτάς — που με χαρά τον ξαναείδαμε να διευθύνει στην Αθήνα — «κατείχε» τη συμφωνία αρ. 8 του Ντβόρζακ. Η κίνησή του δεν περιορίστηκε σε μια απλή ρυθμοδότηση κι αν ευπρεπή συγχρονισμό. Εδειχνε ν΄ **αποζητά** πολλά περισσότερα, σε πολλούς τομείς (δυναμική, αντιθέσεις, τραγούδι κλπ.). Πολλά, που δεν έφταναν ωστόσο στους αποδέκτες ας το πούμε διαφορετικά που δεν επεκτείνονται, στους μουσικούς της ορχήστρας. Πρόβλημα αιρθμού δοκιμών. Το εξοντωτικό κρύο. Απ΄ την εκτέλεση πάντως του Ντβόρζακ έλειψε, εκτός των άλλων, και το **τραγούδι**, ό,τι ακριβώς χαρακτηρίζει το έργο. Χωρίς αυτό τι μένει. Ενας αξιοπρεπής σκελετός φθόγγων.

Η συναυλία έκλεισε με αποσπάσματα από τη Δεύτερη Συμφωνία του Μίκη Θεοδωράκη. Γιατί όμως **αποσπάσματα;** Εάν ο κ. Μπαλτάς ήθελε να παρουσιάσει ένα έργο του Μίκη Θεοδωράκη είχε την **ευχέρεια** να επιλέξει ένα **οποιοδήποτε άλλο** απο το πλούσιο ρεπερτόριο του συνθέτη. Όχι όμως «κουτσουρεμένο» (ακόμα και αν αυτό γινόταν με την άδεια του συνθέτη). Καινά δαιμόνια. Να κουτσουρεύουμε δηλαδή ένα συμφωνικο έργο επειδή δεν έχουμε τη χορωδία που απαιτείται στο τρίτο μέρος. Κι αι τό χωρίς καμιά εξήγηση στον άμοιρο τον ακροατή, έπειτα μάλιστα απ΄ όσα έγραψε ο συνθέτης, «όταν ολοκληρώθηκε μέσα του (1980) η τελική αντίληψη για τη σύγχρονη συμφωνία»:

Η ακρόαση των «αποσπασμάτων» δεν αλλοίωσε την εικόνα που είχαμε από την πρώτη παρουσίαση του έργου το 1984. Παρά το σοβαρό ψαλίδισμα το έργο πάσχει πάντα από ινιαντισμό που εξακολουθεί να αποτελεί τον πυρήνα της αδυναμίας του, όπως γράψαμε και στο σχόλιό μας στην πρώτη ελλαδική παρουσίαση της συμφωνίας. Η συμπόμεισή του αντιθετα — οσο κι αν αυτό φαίνεται περίεργο — υπογράμμισε ακόμα περισσότερο τη μακρηγορία του. Η σημερινή αισθητική δεν ευνοεί τετοιες ψευδο-μοντέρνες οπισθοδρομήσεις («Παλλάς» 12.3.87).

Μ. Ραζή — Γ. Γιακουμάκης

Ενα καινούργιο κιθαριστικό ντουέτο; Δεν ξέρουμε αν η Μάρω Ραζή και ο Ιάννης Γιακουμάκης — μαθητές και οι δυο του Βαγγέλη Ασημακόπουλου — αποφάσισαν να υπηρετήσουν σταθερά το σκολιό χώρο της μουσικής δωματίου. Ωραία ιδέα πάντως — ανεξάρτητα από το δρόμο που τελικά θα ακολουθήσουν, — να δώσουν μια συναυλία με έργα για δυο κιθάρες (διασκευή Λ. Ζώη - Β. Ασημακόπουλου). Με στερεες βάσεις και οι δυο, διαθέτουν ήδη εξελιξιμη δαχτυλική τεχνική, αίσθηση του ήχου και αυστηρότητα απέναντι στο ύφος.

Ενδιαφέρουσα η επιλογή του προγράμματος και η επιμονή στην παρουσίαση των δυο δασκάλων, του Κάντορα της Λιψείας και του Σολέρ. Η αντιστικτική ροή ωστόσο στο Μπαχ απαιτεί μεγαλύτερη προσοχή. Οι επιμονοι (ελαφροί ευτυχώς) ιονισμοί στην πρώτη αξια του μέτρου, μεταμόρφωναν συχνά την **αντιστικτική** γραφή σε **αρμονική**. Αλλοιώνοντας έτσι άλλοτε λιγότερο και άλλοτε περισσότερο την ανεξαρτησία της ροής στις μελωδίες του Μπαχ. Σημειώνουμε επίσης την ατοσια διαφοράς ύφους απο τον Μπαχ στο Σολέρ.

Όπως και την έλλειψη καθαρότητας της δαχτυλικής τεχνικής στα γρήγορα μέρη τω. Λ. Μπρόνερ στο σόλο της Μ. Ραζή. Αντίθετα ο Ι. Γιακουμακης τραγούδησε με μεγαλύτερη άνεση και καθαρότητα τεχνικώς στο σόλο του (Α. Μπάριος), («Παρνασσός» 13.3.87).